

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ

**O FINANSIJSKOJ REVIZIJI
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2013. GODINU**

Broj: 01/02/03-07-16-1-509/14

Sarajevo, juni 2014. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1.	Uvod	5
2.	Postupanje po ranijim preporukama	5
3.	Sistem internih kontrola	6
4.	Budžet	9
5.	Planiranje i izvještavanje o radu	10
6.	Pregled rashoda budžeta.....	11
6.1	Tekući izdaci	11
6.2	Kapitalni izdaci	17
7.	Bilans stanja	17
8.	Javne nabavke.....	19
9.	Prihodi	21
10.	Ostalo	21
11.	Korespondencija.....	25
III	PRILOG	26
	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA.....	26
	Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu	
	Bilans stanja na 31.12.2013. godine	
	Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (bilansa stanja, pregleda prihoda, primitaka i finansiranja, pregleda rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, posebnih podataka o plaćama i broju zaposlenih, pregleda dinamike zapošljavanja, pregleda stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregleda kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio) u **Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine.

Pored finansijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva sa odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju uticaja na finansijske izvještaje za 2013. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje u skladu sa odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenljivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizioni dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje sa rezervom

1. Angažovanje izvršilaca putem ugovora o djelu u kontinuitetu je i dalje značajan, kao i iznos izdataka realizovanih za ove namjene (tačka 6.1 Izvještaja);
2. Stvarno stanje po popisu sredstava, potraživanja i obaveza nije usklađeno sa knjigovodstvenim stanjem na 31.12.2013. godine (tačka 7. Izvještaja);
3. Nabavka pojedinih roba vršena je bez provođenja procedure nabavki ili na osnovu ranije zaključenih ugovora (tačka 8. Izvještaja).

Mišljenje sa rezervom

Prema našem mišljenju finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na 31.12.2013. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2013. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje sa rezervom.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na:

- donošenje Zakona o spoljnim poslovima (tačka 3. Izvještaja),
- dalje unapređenje u trošenju sredstava namijenjenih za usluge reprezentacije i potpunije dokumentovanje namjenskog trošenja te uspostavljanje potpunih evidencija za korištenje službenih vozila (tačka 6.1 Izvještaja).

Sarajevo, 27.06.2014. godine

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GENERALNOG
REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GENERALNOG
REVIZORA**

Božana Trninić

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je osnovano Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Prema odredbama navedenog Zakona Ministarstvo je nadležno za:

- provođenje utvrđene politike BiH i razvoj međunarodnih odnosa u skladu sa stavovima i smjernicama Predsjedništva BiH;
- predlaganje stavova o pitanjima od interesa za vanjskopolitičke aktivnosti i međunarodni položaj BiH;
- zastupanje BiH u diplomatskim odnosima prema drugim državama, međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama;
- praćenje stanja i razvoj međunarodnih odnosa BiH sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim subjektima međunarodnog prava i međunarodnih odnosa;
- predlaganje Predsjedništvu BiH uspostavljanje ili prekid diplomatskih ili konzularnih odnosa sa drugim državama;
- saradnja sa međunarodnim organizacijama, predlaganje Predsjedništvu BiH učlanjenje odnosno učešće BiH u radu međunarodnih organizacija;
- organizovanje, usmjeravanje i koordinacija rada diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u inostranstvu;
- pripremanje i organiziranje međunarodnih posjeta i susreta;
- pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma;
- vršenje poslova u vezi sa boravkom i zaštitom prava i interesa državljana BiH sa stalnim i povremenim boravkom u inostranstvu i domaćih pravnih lica u inostranstvu;
- praćenje međunarodnih ekonomskih kretanja i odnosa i obavješćavanje nadležnih organa o tome, kao i praćenje ekonomskih odnosa BiH sa pojedinim zemljama i regionima;
- podsticanje, razvijanje i koordinacija saradnje sa iseljeništvom iz BiH;
- pripremanje dokumentacije, analiza, informacija i drugih materijala za potrebe Predsjedništva BiH, Vijeća ministara i drugih organa nadležnih za provođenje vanjske politike.

Radom Ministarstva rukovodi ministar u saradnji sa zamjenikom ministra. Poslovi iz nadležnosti Ministarstva obavljaju se u okviru osnovnih organizacionih jedinica u sjedištu u Sarajevu i u okviru 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava (DKP) u inostranstvu, a čine ih ambasade, stalne misije pri međunarodnim organizacijama i generalni konzulati.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je reviziju Ministarstva za 2012. godinu i izrazio mišljenje sa kvalifikacijom na izdatke po osnovu ugovora o djelu, nedostatke u provođenju popisa i u provođenju javnih nabavki. Bez izražavanja dalje rezerve, Ministarstvu je skrenuta pažnja na nepostojanje strateškog planiranja i plana djelovanja za efikasno provođenje programa za prevenciju korupcije te potrebu daljeg unapređenja procesa korištenja sredstava za putne troškove, upotrebu službenih vozila i usluge reprezentacije te potpunije dokumentovanje trošenja sredstava za ove namjene. U Izvještaju o reviziji za 2012. godinu date su preporuke

¹ Službeni glasnik BiH broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09

kojima se sugeriše preduzimanje određenih aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju nedostataka u daljem poslovanju.

Ministarstvo je dostavilo odgovor o preduzetim aktivnostima na prevazilaženju slabosti i nepravilnosti koje su identifikovane u izvještaju o reviziji. Uvidom u preduzete aktivnosti i osvrtom na realizaciju datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

- **Realizovane preporuke:**

Ministarstvo je uspostavilo knjiženje plaća i naknada u DKP mreži prema vrstama naknade i isto se primjenjuje od početka godine. Konstatovana su unapređenja ADI aplikacije koja se koristi za knjiženja DKP mreže. Izmjenom internog akta utvrđeno je ograničenje potrošnje mobilnog telefona za ministra. Preporuka o rješavanju pitanja kursnih razlika realizovana je na način da je Ministarstvo finansija i trezora BiH isknjižilo pozitivne i negativne kursne razlike iz glavne knjige Ministarstva.

- **Preporuke čija je realizacija u toku:**

Ministarstvo je nastavilo sa realizacijom ranije započetih aktivnosti na unapređenju sistema internih kontrola i na realizaciji preporuka koje se odnose na službena putovanja; isplatu troškova mobilnih telefona i korištenje službenih vozila. Tokom revizije konstatovali smo djelimično poboljšanje koje se odnose na donošenje planova za službena putovanja, odluke o ograničenjima kojima su obuhvaćeni svi zaposleni, te osiguranje evidencija o korištenju vozila. Također smo konstatovali nastavak aktivnosti na rješavanju pitanja primarne zdravstvene zaštite u DKP mreži; u smanjenju angažovanja putem ugovora o djelu; djelimično unapređenje procesa javnih nabavki. Preduzete su aktivnosti na utvrđivanju vrijednosti objekata dobijenih sukcesijom radi njihovog uknjiženja, kod preknjiženja opreme između pojedinih DKP-ova i kod provođenja popisa stalnih sredstava. Ministarstvo je preduzelo aktivnosti koje se odnose na donošenje akcionog plana za borbu protiv korupcije te je nastavak daljih aktivnosti u toku.

- **Nerealizovane preporuke:**

Pokrenute aktivnosti na donošenju Zakona o vanjskim poslovima nisu okončane konkretnijim rješenjima. Nisu realizovane preporuke koje se odnose na status interne revizije, razdvajanje radnih mjesta DKP mreže od ostalih radnih mjesta te unapređenje procesa zapošljavanja i internih premještaja. Kada su u pitanju određeni troškovi, utvrdili smo da je ponovo uspostavljena praksa da se za rad u komisijama i radnim grupama vrši isplata stimulacije u kontinuitetu tokom godine. Troškovi zakupa prostora nisu smanjeni u odnosu na prethodnu godinu, niti je riješeno pitanje arhivskog prostora jer planirana rekonstrukcija nije okončana. Korištenje reprezentacije još uvijek nije dokumentovano na zadovoljavajući način. Popis potraživanja i obaveza, stikera i putnih listova nije okočan, iako su u toku godine preduzete određene aktivnosti. Nije uspostavljen sistem za kvalitetnije praćenje prihoda, osim kroz obavljanje interne revizije i praćenje transfera naplaćenih taksi. Sredstva novčanih donacija nisu prikazana u godišnjem izvještaju u posebnom obrascu, kao program posebne namjene.

3. Sistem internih kontrola

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje čini osnovu sistema internih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacionu strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

Pokrenute aktivnosti na donošenju Zakona o vanjskim poslovima nisu okončane konkretnijim rješenjima, pa Ministarstvo i dalje posluje na osnovu preuzetog zakona iz 1992. godine. Ministarstvo je sačinilo Prijedlog zakona o vanjskim poslovima na koji je jedan kabinet

Predsjedništva BiH dostavio komentare. Do okončanja završne revizije nisu stigli komentari preostalih kabineta niti je prijedlog upućen u dalju proceduru. Po ocjeni Ministarstva, to je jedan od otežavajućih faktora za postizanje programskih ciljeva i efikasno upravljanje javnim finansijama.

Ministarstvo je nastavilo sa unapređenjem sistema internih kontrola i u toku godine donesena su pojedina interna akta kojima su uređeni pojedini poslovni procesi (npr. troškovi mobilnih telefona, interni akt o zaduživanju stikera i njihovom spravljanju). Preduzete su i aktivnosti na unapređenju popisa, te su konstatovana poboljšanja u procesu javnih nabavki, ali iste nisu rezultirale potpunim poboljšanjem sistema internih kontrola. Zbog toga je neophodno dalje maksimalno angažovanje na rješavanju pojedinih pitanja na koja smo ukazali i u ovom izvještaju.

Smatramo da se pojedina pitanja, kao što je raščišćavanje knjiženja potraživanja i obaveza, ne mogu riješiti ad hoc postupanjima, i za ista treba iznaći odgovarajući, trajniji način angažovanja.

Pitanje objekata dobijenih sukcesijom i dalje je neriješeno u smislu konačnog utvrđivanja statusa i dalje sudbine. Prema informacijama, pojedini od tih objekata su preveliki za potrebe Ministarstva, za neke od objekata se čeka na dogovor o eventualnoj zamjeni, pojedini objekti zahtijevaju veća finansijska ulaganja i sl. Neriješen status objekata je uticao i na realizaciju višegodišnjih kapitalnih izdataka, u okviru kojih je odobrena kupovina objekta u Beogradu ali se razmatraju i alternativne mogućnosti. ***U rješavanju ovog pitanja neophodno je učešće nadležnih institucija te maksimalan angažman Ministarstva.***

Proces naplate prihoda također je veoma značajan i smatramo da je potrebno osigurati pouzdaniji sistem praćenja i spravljanja prihoda. Spravljanje naplaćenih prihoda se vrši u DKP-u koji obavlja konzularne usluge, ali se nismo mogli uvjeriti da je uspostavljen pouzdan sistem na nivou Ministarstva. Određeni postupci internih kontrola osigurani su kroz praćenje stanja konzularnih računa koje se vrši u sjedištu, kroz dostavljanje instrukcija DKP-ima za poštovanje rokova za prijenos takse, te kroz obavljanje interne revizije. Mada u DKP-ima koji su obuhvaćeni revizijom nisu konstatovane značajnije nepravilnosti u vezi sa spravljanjem i transferom taksi preko posebno otvorenih računa za konzularno poslovanje, ***smatramo da je potrebno osigurati sveobuhvatno praćenje naplate prihoda na nivou Ministarstva.***

Prema Zakonu o internoj reviziji² Ministarstvo ispunjava kriterije za uspostavljanje sopstvene jedinice (odjeljenja) za internu reviziju. Postojećim Pravilnikom o organizaciji uspostavljen je Ured za reviziju Ministarstva, kao samostalna organizaciona jedinica, sa inspektorima kao zaposlenima. Pravilnik je donesen prije stupanja na snagu Zakona o internoj reviziji te jedinica interne revizije nije uspostavljena u skladu sa Zakonom i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije. Do konačnog usklađivanja statusa interne revizije sa propisima, način rada Ureda uređen je Pravilnikom o internoj reviziji kojim se uređuje svrha i predmet interne revizije, položaj i organizacija interne revizije, položaj zaposlenih u internoj reviziji, način rada, kao i ostala pitanja od značaja za rad i funkcionisanje. U toku 2013. godine postupcima interne revizije obuhvaćen je rad četiri DKP-a i određeni procesi materijalno-finansijskog poslovanja i javne nabavke za šta su sačinjeni izvještaji i date preporuke za unapređenje.

Vrlo bitan segment sistema internih kontrola je uspostavljanje interne revizije u skladu sa zakonskim odredbama te preporučujemo Ministarstvu maksimalno angažovanje na konačnom rješavanju ovog pitanja.

² Službeni glasnik BiH broj 27/08

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Unutrašnja organizacija Ministarstva utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji je od 2005. godine pretrpio nekoliko izmjena u formi zaključaka. Ministarstvo je u 2012. godini uputilo postojeći pravilnik, nakon dobijanja potrebnih saglasnosti, u proceduru verifikacije. Kako je u međuvremenu donesena Odluka o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave,³ dostavljeni pravilnik nije razmatran na sjednici Vijeća ministara BiH. Nakon kontakata Ministarstva sa Ministarstvom pravde BiH i Generalnim sekretarijatom Vijeća ministara BiH i dostavljanja informacije o razlozima zbog kojih tekst postojećeg pravilnika treba usvojiti, Vijeće ministara BiH je verifikovalo postojeću sistematizaciju. Ministarstvo je u kontaktima sa nadležnim institucijama navelo da će novi pravilnik, za koji je polazna osnova verifikovan tekst postojećeg pravilnika, sačiniti u rokovima predviđenim ranije pomenutom odlukom.

Tokom prethodnih godina ukazali smo na određene nedostatke u postojećem pravilniku koji se odnose na tačan broj izvršilaca na pojedinim radnim mjestima i status diplomatsko-konzularnog osoblja za sve zaposlene. Time je omogućena fluktuacija zaposlenih bez jasno definisanih pravila i kriterija prilikom rasporeda za odlazak u DKP mrežu, ali i kod internih premještaja u sjedištu.

Prema podacima Ministarstva, u periodu od 01.01.-31.12.2013. godine izvršena su 143 interna premještaja. Određen broj tih premještaja se odnosi na odlazak na rad u DKP, na osnovu rješenja o unapređenju, odnosno internom premještaju diplomatsko-konzularnog osoblja koje donosi ministar, uz suglasnost Agencije za državnu službu. Postupak odlaska diplomatsko-konzularnog osoblja, prema Odluci o izmjenama i dopunama odluke o uslovima i načinu upućivanja zaposlenih Ministarstva na rad u DKP BiH, zasnovan je na iskazivanju zainteresovanosti zaposlenih za odlazak u pojedini DKP, bez internog oglašavanja potreba, potrebnih uslova i načina izbora zaposlenih za odlazak u DKP.

Postupcima revizije utvrdili smo da je i u 2013. godini izvršen veliki broj internih premještaja unutar samog sjedišta. Osim toga smo uočili da je određen broj radnih mjesta popunjen prijemom kandidata sa rezervne liste, i to tako što je nakon prijema prvorangiranog kandidata izvršen interni premještaj na drugo radno mjesto. Radno mjesto za koje je raspisan javni oglas se popunjava prijemom drugog ili trećeg uspješnog kandidata s rezervne liste kandidata. Rješenja o prijemu kandidata sa rezervne liste donijela je Agencija za državnu službu, uz čiju saglasnost su donesena i rješenja o internom premještaju u Ministarstvu.

Pravilnikom je utvrđeno ukupno 658 radnih mjesta, od čega je 288 radnih mjesta u sjedištu Ministarstva i 370 radnih mjesta u DKP mreži. Zakonom o budžetu odobren je broj od 520 zaposlenih, a prosječan broj ostvaren tokom godine iznosi 496. zaposlenih.

Analizom sistematizacije DKP-a uočili smo da su trenutno upražnjene pozicije za 9 ambasadora čije imenovanje je u nadležnosti Predsjedništva BiH.

Politika upravljanja ljudskim resursima trebala bi podrazumijevati sva potrebna prilagođavanja institucije, koja bi značile najbolju moguću iskorištenost ljudskih resursa, te usklađivanje politike ljudskih resursa sa poslovnim strategijama i planiranim dijagramom toka poslovnih aktivnosti.

³ Službeni glasnik BiH broj 30/13

4. Budžet

Ministarstvo je sačinilo budžetski zahtjev u iznosu od 52.008.000 KM kojim su obuhvaćena sredstva za tekuće izdatke u iznosu od 51.808.000 KM i kapitalni izdaci u iznosu 200.000 KM.

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu⁴ Ministarstvu su odobrena sredstva iz budžeta u iznosu od **52.655.000 KM** (sa uključenom donacijom od 595.000 KM) i ukupan broj od 520 zaposlenih.

Sredstva za rekonstrukciju i investiciono održavanje u iznosu od 750.000 KM odobrena su u budžetu, mada nisu sadržana u budžetskom zahtjevu. Ministarstvo je u toku izrade godišnjeg izvještaja za 2012. godinu uputilo zahtjev za odobravanje programa višegodišnjih kapitalnih izdataka za odobrena i neutrošena sredstva, te je pomenuti iznos sredstava planiran kao posebna stavka u budžetu za 2013.godinu.

Pored zakonom odobrenih sredstava, Ministarstvu su prenesena neutrošena sredstva za višegodišnje kapitalne izdatke u iznosu od 3.919.660 KM i sredstva ostvarena prodajom vozila u 2013.godini koja su realizovana u iznosu od 138.145 KM. Time je ukupan iznos raspoloživih sredstava iznosio **56.712.805 KM**.

Izvršenje budžeta Ministarstva na dan 31.12.2013. iznosilo je **50.669.664 KM**, što predstavlja 89% realizacije budžeta.

Tekući izdaci realizovani su u iznosu od 49.385.874 KM, od čega se na sjedište odnosi iznos od 14.384.789 KM, a na DKP mrežu 35.001.085 KM.

Kapitalni izdaci su realizovani u procentu od 32%, s tim da je na nabavci opreme izvršenje 94%, a na izdacima za rekonstrukciju i investiciono održavanje 4%. Višegodišnji kapitalni izdaci za realizaciju projekata izgradnje multifunkcionalnog atrijuma i klimatizacije dijela objekta, planirani na poziciji rekonstrukcije i investicionog održavanja u iznosu od 750.000 KM, realizovani su u iznosu od 29.075 KM (4%) .

Ukupno prenesena sredstva za višegodišnja kapitalna ulaganja u iznosu od 3.919.660 KM planirana su za realizaciju objekata u Zagrebu, Beogradu i Berlinu u iznosu od 3.669.217 KM, nabavku opreme (232.507 KM) i završne radove u Briselu (17.935 KM). Realizovani iznos od 362.734 KM odnosi se na adaptaciju ambasade u Berlinu i predstavlja 9% od odobrenog budžeta. Ostatak neutrošenih sredstava višegodišnjih kapitalnih izdataka u ukupnom iznosu od 4.277.851 KM prenesen je u 2014. godinu.

Odlukom o prestrukturiranju rashoda⁵ izvršeno je prestrukturiranje u ukupnom iznosu od 190.000 KM u okviru tekućih izdataka. Ministarstvo je izvršilo umanjeње sredstava za putne troškove (70.000 KM) i energiju i komunalne usluge (120.000 KM) na ime povećanja sredstava za usluge prijevoza i goriva (50.000 KM) i izdatke za tekuće održavanje (140.000 KM). Povećanje sredstava obrazloženo je smjenom kadrova između sjedišta i DKP zbog isteka mandata i prijevoza ličnih stvari (usluge prijevoza i goriva) i potrebom urgentnih ulaganja u rezidencije i objekte koji su postali vlasništvo BiH prilikom podjele imovine bivše SFRJ i održavanje opreme i vozila u DKP mreži (izdaci za tekuće održavanje).

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 100/12

⁵ Odluka Ministarstva finansija i trezora BiH broj 05-16-1-10052-2/13 od 02.12.2013. godine

5. Planiranje i izvještavanje o radu

• Strateški plan, program rada i izvještaj o radu

U toku godine nisu preduzete aktivnosti na uspostavljanju dobrih praksi vezanih za strateško planiranje koje, prema mišljenju u Ministarstvu, treba biti rezultat jasno utvrđenih poslova i zadataka iz Zakona o vanjskim poslovima koji još uvijek nije donesen. Ministarstvo je u DOB-u i budžetskom zahtjevu kao strateški cilj navelo predstavljanje i afirmaciju BiH u svijetu u skladu sa utvrđenom vanjskom politikom. Za realizaciju su utvrđena 4 programa (Bilateralni odnosi, Multilateralni odnosi, Međunarodno pravni i konzularni poslovi i Strateško upravljanje, podrška i administracija), utvrđeni su operativni ciljevi, aktivnosti i mjere učinaka.

U Programu rada navedeno je da će Ministarstvo i dalje raditi na unapređenju saradnje sa svim državama koje kroz razne međunarodno priznate i po svojoj strukturi stabilne saveze donose odluke koje su bitne za Bosnu i Hercegovinu. Ministarstvo je planiralo intenziviranje odnosa sa zemljama članicama Evropske unije u cilju osiguravanja podrške za napredovanje BiH u procesu što bržeg uključivanja u euro-atlantske integracije, što podrazumijeva intenzivnu diplomatsku aktivnost kako u sjedištu Ministarstva tako i u DKP mreži. U Programu je navedeno da je u institucijama EU i NATO Saveza insistirati na činjenici da u Bosni i Hercegovini postoji konsenzus svih relevantnih političkih subjekata da je za Bosnu i Hercegovinu najbolja perspektiva članstvo u ovim savezima. Preko DKP predstavništava i diplomata u sjedištu Ministarstva planirano je intenzivirati kontakte i sa zemljama Azije, Afrike i Latinske Amerike koje predstavljaju potencijalno bitne partnere za privrednu saradnju.

Kao glavni prioriteti navedeni su :

1. Ispunjavanje preostalih uslova za bezuslovno dobijanje članstva u MAP NATO;
2. Podnošenje aplikacije za punopravno članstvo u EU;
3. Unapređenje regionalne saradnje kroz bilateralne odnose sa susjednim zemljama i učešće u regionalnim inicijativama;
4. Jačanje ekonomske diplomatije.

Izvještaj o radu dostavljen je Vijeću ministara BiH i u njemu je navedeno da je Ministarstvo u koordinaciji sa drugim državnim institucijama nastavilo voditi aktivnu vanjsku politiku u skladu sa interesima i ciljevima definisanim u dokumentu Predsjedništva BiH „Opći pravci i prioriteti za sprovođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine“, kao i u relevantnim odlukama i zaključcima Predsjedništva BiH. Također je navedeno da je akcent stavljen na politički dijalog, jačanje regionalne saradnje, ekonomskih odnosa i ugovorne regulative, kao i da su pravnim bilateralnim i multilateralnim okvirom pokrenute aktivnosti za jačanje postojeće saradnje u brojnim područjima, uključujući ekonomiju, trgovinu i energetiku. U Izvještaju su navedene realizovane aktivnosti iz oblasti bilateralnih odnosa i saradnje, multilateralne aktivnosti, aktivnosti iz oblasti međunarodno-pravnih i konzularnih poslova, općih poslova i posebne aktivnosti Ministarstva.

• Prevencija korupcije

Ministarstvo je u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije Vijeća ministara BiH i Akcionim planom za provođenje Strategije, koji podrazumijevaju preuzimanje proaktivne uloge prema prevari i korupciji, donijelo vlastiti plan djelovanja protiv korupcije. U toku revizije, Ministarstvo je u koordinaciji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije započelo aktivnosti na izradi plana integriteta i uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od korupcije.

Preporučujemo Ministarstvu da, s ciljem prevencije korupcije i uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od korupcije, nastavi započete aktivnosti na izradi plana integriteta.

6. Pregled rashoda budžeta⁶

6.1 Tekući izdaci

- Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća iznose 23.588.472 KM, od čega se na neto plaće i naknade odnosi 17.166.182 KM, a na poreze i doprinose 6.422.290 KM.

Na 31.12.2013. godine Ministarstvo je imalo ukupno 490 zaposlenih, od čega je u sjedištu 245 (sa zaposlenim na pripremama za odlazak u DKP i pripravnicima), a isti broj zaposlenih (245) je u DKP mreži.

Način obračuna plaća zaposlenih definisan je odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine⁷, Pravilnika o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine⁸ i Odluke o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje⁹.

Uspostavljeno je knjiženje plaća zaposlenih u DKP mreži prema vrstama naknade (neto plaće zaposlenih i naknade za odsustva-bolovanje, godišnji odmor, plaćeno odsustvo i praznici.

Ukupan iznos isplaćenih stimulacija u 2013. godini iznosi 71.110 KM i odnosi se na 97 zaposlenih. Stimulacije su isplaćene za rad u komisijama za popis, komisijama za javne nabavke, kao i ekspertnom timu za sprovođenje Aneksa B sporazuma o pitanjima sukcesije. Na osnovu podataka iz sistema za obračun plaća utvrdili smo da je jednom broju zaposlenih isplata stimulacije vršena u kontinuitetu tokom većeg dijela godine ili tokom cijele godine. Posebnim rješenjem utvrđena je mjesečna novčana nagrada radnoj grupi, a zatim ekspertnom timu za praćenje i realizaciju aktivnosti na implementaciji „Platforme za raspodjelu DKP imovine bivše SFRJ“. Stimulacija za tri člana ekspertnog tima iz Ministarstva utvrđena je u iznosu od 20% od neto plaće za prethodni mjesec, počev od 01.05.2013. godine do okončanja mandata. Iznos isplaćenih stimulacija za zaposlene koji su u kontinuitetu ostvarili stimulaciju kreće se od 2.020 KM - 4.602 KM.

- Naknade troškova zaposlenih**

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 10.637.016 KM (za sjedište 907.379 KM i za DKP mrežu 9.729.637 KM). U tabeli su prikazane naknade u ukupno realizovanom iznosom i iznosima koji se odnose na sjedište i DKP:

Naziv	Ukupno	Sjedište	DKP
Naknade za prijevoz sa posla i na posao	467.621	211.657	255.964
Naknade troškova smještaja	7.475.232	19.285	7.455.947
Naknade za odvojen život	10.731	10.731	0
Naknade za rad u komisiji	600	600	0

⁶ Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

⁷ Službeni glasnik BiH, broj: 50/08, 35/09, 75/09

⁸ Službeni glasnik BiH, broj: 98/08

⁹ Službeni glasnik BiH, broj: 98/08

Naknade za topli obrok tokom rada	1.616.040	297.326	1.318.714
Regres za godišnji odmor	131.251	72.912	58.339
Otpremnine zbog odlaska u mirovinu	149.868	149.868	0
Jubilarne nagrade	14.689	10.608	4.081
Pomoć u slučaju smrti ili teže bolesti	83.206	53.856	29.350
Dječiji dodatak	434.959		434.959
Ostale naknade	172.284		172.284
Porezi i doprinosi na naknade	80.536	80.536	0
Ukupno naknade	10.637.016	907.379	9.729.637

Naknade troškova smještaja: Pravo na smještaj u sjedištu koristila su četiri zaposlena (zamjenica ministra, savjetnik ministra, pomoćnik ministra i savjetnik zamjenice ministra), po osnovu čega je realizovan iznos od 19.285 KM. Isplate naknada vršene su u skladu sa podzakonskim aktima koji regulišu pojedine vrste naknada.

Pravo na troškove smještaja zaposlenih u DKP mreži utvrđeno je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama zaposlenih u DKP mreži. Šef DKP-a ima pravo na naknade za zakup stambenog i garažnog prostora do 80% njegove plaće, a za ostala radna mjesta od 43 do 70% plaće zaposlenog, u zavisnosti od radnog mjesta (ministar savjetnik, savjetnik konzul, I-III sekretar, ataše, konzularni radnik, vozač-domar).

- **Putni troškovi**

Ukupno ostvareni putni troškovi u 2013. godini iznose 1.343.419 KM, od čega troškovi putovanja u zemlji iznose 41.557 KM, a troškovi putovanja u inostranstvu 1.301.863 KM. Značajni izdaci na putnim troškovima u inostranstvu odnose se na troškove prijevoza javnim sredstvima u inostranstvu (551.529 KM), troškove smještaja u inostranstvu (351.024 KM) i troškove dnevnica u inostranstvu (337.833 KM).

Od ukupnog iznosa troškova na sjedište se odnosi iznos 870.725 KM, a na DKP mrežu 472.694 KM.

U Ministarstvu su preduzete aktivnosti na uspostavljanju pouzdanog mehanizma praćenja službenih putovanja, pa je u okviru realizacije plana interne revizije izvršena revizija putnih troškova na osnovu koje su date određene preporuke za unapređenje sistema.

Tokom revizije konstatovali smo unapređenja u procesu planiranja putovanja, pa se mjesečni planovi prave na nivou organizacionih jedinica i kabineta, a većina putovanja obuhvaćena je planom putovanja. Zastupljeno je veće učešće bezgotovinskog plaćanja za troškove smještaja u zemlji, a u inostranstvu putem biznis kartice za putovanja ministra.

Putni troškovi u zemlji (na sjedište Ministarstva odnosi se iznos od 24.988 KM): Praksa plaćanja hotelskog smještaja i dnevnica za dane vikenda u Banjoj Luci za vozača zamjenice ministra zadržana je i u 2013. godini, s tim da se plaćanje hotelskog smještaja vrši bezgotovinski.

Naš stav o troškovima službenog putovanja za dane vikenda je naveden u ranijim izvještajima te ponovo preporučujemo preispitivanje opravdanosti nastanka navedenih troškova.

Putni troškovi u inostranstvu (na sjedište Ministarstva odnosi se iznos od 845.736 KM): Značajniji troškovi ostvareni u sjedištu odnose se na troškove prijevoza u inostranstvu (387.389 KM), troškove smještaja za službena putovanja u inostranstvu (247.772 KM) i troškovi dnevnica (182.420 KM).

Za troškove prijevoza u inostranstvu javnim sredstvima korištene su usluge tri različita dobavljača sa kojima Ministarstvo nema potpisane ugovore. Okvirni sporazum iz januara

2012. godine potpisan je na period od godinu. Nova procedura izbora dobavljača pokrenuta u januaru 2013. godine ponavljana je dva puta i do kraja godine nije okončana izborom dobavljača.

Za službena putovanja na kojima se koriste službeni automobili ne navodi se vrijeme prelaska granice kako bi se ispravno obračunale dnevnice u inostranstvu, *te je neophodno osigurati obračun u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH koja tretira navedenu problematiku.*

Također smo konstataovali da su evidentirani troškovi vozača koji su uobičajeni za pratnju šticećenog lica, iako je istovremeno osigurana pratnja iz Direkcije za koordinaciju policijskih tijela. Prema sistematizaciji radnih mjesta, naziv radnog mjesta u kabinetu je vozač-osiguranje, zbog čega u Ministarstvu smatraju da je opravdana isplata troškova na koje po Odluci Vijeća ministara BiH vozač ne bi imao pravo (npr. pratnja za vrijeme godišnjeg odmora, hotel veće kategorije u odnosu na odluku).

Preporučujemo Ministarstvu da preispita opravdanost obračuna putnih troškova vozača u iznosima koji nisu odobreni odlukom Vijeća ministara BiH.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2013. godini iznose 1.185.072 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za fiksne telefone (586.276KM), mobilne telefone (199.791 KM), troškove interneta (168.432 KM) i poštanske usluge (229.489 KM). Od ukupno realizovanog iznosa izdataka na sjedište se odnosi iznos od 303.936 KM, a na DKP mrežu iznos od 881.136 KM.

Troškovi fiksnih telefona (586.276 KM): Ukupno realizovani iznos odnosi se na sjedište (114.176 KM) i DKP mrežu (472.100 KM).

Potrošnja i pravo korištenja fiksnih telefona u sjedištu nije regulisano internim aktom.

Troškovi mobilnih telefona (199.791 KM): Od realizovanog iznosa na sjedište se odnosi 66.695 KM, a na DKP mrežu 133.096 KM.

Odlukom o pravu korištenja službenog mobilnog telefona iz 2013. godine utvrđeno je pravo korištenja službenih mobilnih telefona zaposlenih u sjedištu i visina iznosa troškova korištenja. Pravo je utvrđeno za ukupno 56 zaposlenih, sa limitima koji se kreću od 15 KM, do 1.000 KM za zamjenika ministra i 2.000 KM za ministra.

Prosječna mjesečna potrošnja se kreće u rasponu od 7 KM (za državnog službenika) do 603 KM za ministra. Na osnovu testiranog uzorka računa u sjedištu utvrdili smo da se na osnovu odluka i saglasnosti ministra odobravaju prekoračenja, nastala uglavnom na službenom putu u inostranstvu.

Osim ranije date preporuke o potrebi dokumentovanja namjene troška nastalog na službenom putovanju, preporučujemo da se preispita opravdanost korištenja prava u navedenom obimu.

S obzirom na visinu troškova koji su realizovani u sjedištu i DKP mreži, preporučujemo Ministarstvu da razmotri i druge varijante i opcije za međusobnu komunikaciju, uzimajući u obzir dostupne tehnologije na području komunikacija.

Poštanske usluge (229.489 KM): Ukupni izdaci se odnose na troškove koji su evidentirani u sjedištu (91.252 KM) i DKP mreži (138.237 KM). Izdaci u sjedištu se odnose na poštarinu i

troškove brze pošte koja se koristi za dostavljanje putnih isprava u DKP. U otpremnoj pošiljci iz IDDEEA¹⁰ iskazana je težina pošiljke koju isporučilac brze pošte naknadno potvrđuje ili koriguje ukoliko ustanovi odstupanje u odnosu na navedenu težinu. Faktura na kojoj je potpisan prijem pošiljke iz DKP-a se dostavlja u sjedište.

- **Izdaci za upotrebu vozila**

Ukupni izdaci za upotrebu vozila iznose 900.384 KM, od čega se na sjedište odnosi 200.585 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za gorivo (ukupno 344.960 KM, sjedište 93.863 KM), izdatke za opravku i održavanje vozila (ukupno 272.006 KM, sjedište 59.064 KM), izdatke za pranje i parkiranje (40.452 KM, od čega za sjedište 7.124 KM) i izdatke za osiguranje (ukupno 218.881 KM, sjedište 38.445 KM).

Prema internoj evidenciji koja se vodi u Odsjeku za opće poslove, arhiv i dokumentaciju sjedište je krajem godine raspolagalo sa 13 vozila, dok se u DKP mreži nalazi 100 vozila. U toku 2013. godine je prodato 14 vozila putem tri licitacije sistemom zatvorenih ponuda.

Upotreba vozila definisana je Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja vozila Ministarstva kojim je definisano ko ima pravo na korištenje vozila i u kojoj mjeri, način odobravanja korištenja vozila, sadržaj evidencija koje se vode u Odsjeku za opće poslove, postupak servisiranja vozila i slično. Pravo na korištenja vozila 24 sata dnevno imaju ministar i zamjenik, dok ostali zaposleni imaju pravo korištenja po odobrenju ministra. Svim vozilima upravljaju vozači, a ključevi automobila, osim onih koje koriste ministar i zamjenik, se nalaze kod šefa Odsjeka. Za parkiranje vozila koristi se zakupljeni garažni prostor za koji su troškovi evidentirani na kontu unajmljivanje prostora ili zgrada.

Podaci o vozilima (oznake vozila, servisi, zamjene guma, pređena kilometraža, utrošak goriva) se unose u OWIS sistem koji je uspostavljen prošle godine, a sadrži podatke samo o vozilima u sjedištu. Još uvijek se podaci o vozilima u DKP mreži dostavljaju po zahtjevu revizije tako da nema centralne evidencije o upotrebi vozila.

U završnoj reviziji konstatovali smo da se podaci za vozila DKP-a ne unose u OWIS sistem, ali je u 2014. godini uvedena praksa da se iz DKP-a mjesečno dostavlja pregled službenih vozila i troškova za taj period za svako vozilo.

Nabavka goriva, održavanje vozila, usluge pranja, redovno i kasko osiguranja vozila vrši se na osnovu važećih ugovora koje je Ministarstvo potpisalo nakon provedenih procedura nabavki u 2012. i 2013. godini. Nabavka guma za vozila u sjedište vršena je putem pojedinačnih direktnih sporazuma od različitih dobavljača. Ukupan iznos nabavke nije prešao vrijednosni razred predviđen za direktne sporazume.

- **Usluge premještaja i selidbi**

Izdaci za usluge premještanja i selidbe realizovani su u iznosu od **352.398 KM**, od čega se na sjedište odnosi 310.563 KM (troškovi se knjiže po mjestu gdje su naručene odnosno ugovorene usluge preseljenja i ukoliko budžet DKP-a to dozvoljava).

Usluge se odnose na troškove selidbe zaposlenih prilikom odlaska na rad u DKP, povratka u sjedište ili prilikom prelaska iz jedne zemlje u drugu. Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u DKP BiH je definisano da se kao troškovi selidbe priznaju ukupni troškovi preseljenja po principu od vrata do vrata što uključuje i troškove carinske manipulacije i osiguranja, a na osnovu pribavljene saglasnosti sekretara Ministarstva.

¹⁰ Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH

Na osnovu testiranog uzorka utvrdili smo da se izdaci realizuju na osnovu propisane procedure, ali smo uočili da se prijevoze razni predmeti (lična garderoba, namještaj, kućanski aparati, automobili koji se prijevoze u kontejnerima i sl.), što nije do kraja jasno definisano pomenutim pravilnikom.

S obzirom na visinu troškova koji su realizovani do obavljanja prethodne revizije, kao i inicijativu iz sjedišta o potrebi racionalnijeg korištenja sredstava za ove namjene, u prethodnoj reviziji smo utvrdili potrebu jasnijeg definisanja pojma ličnih stvari za koje zaposleni imaju pravo preseljenja. U Ministarstvu su također utvrdili potrebu jasnijeg definisanja ovog prava i isto će biti sadržano u novom pravilniku koji je upućen u proceduru.

- **Zakup imovine i opreme**

Izdaci za zakup imovine i opreme ostvareni su u iznosu 4.936.562 KM. Značajni troškovi odnose se na zakup prostora i zgrada (4.813.282 KM), zakup opreme (104.781 KM) i zakup parking prostora (16.283 KM).

Zakup prostora i zgrada (4.813.282 KM): Ukupan iznos izdataka za zakup prostora i zgrada odnose se na troškove zakupa u DKP mreži (4.493.445 KM) i zakup poslovnog prostora koji se odnosi na sjedište (319.839 KM).

Na troškovima zakupa evidentirani su troškovi zakupa ambasada koju zaključuje DKP na osnovu mišljenja Pravobranilaštva.

Troškovi zakupa poslovnog prostora u sjedištu evidentirani su na osnovu ranije zaključenog ugovora po kome mjesečni iznos zakupa iznosi 12.706 KM (za 543 m² uredskog prostora). Ugovor za zakup 543m² arhivskog prostora sa mjesečnom zakupninom od 6.353 KM raskinut je na zahtjev zakupodavca 31.08.2013. godine. Novim ugovorom za zakup uredskog i skladišnog prostora ugovoren je mjesečni iznos zakupa od 6.046 KM. Na troškovima zakupa poslovnog prostora evidentirani su i troškovi zakupa garažnog prostora u sjedištu u ukupnom iznosu od 41.600 KM.

U toku godine nije realizovana planirana rekonstrukcija atrijuma u zgradi u kojoj je smješteno Ministarstvo sa kojom se očekuje rješenje smještaja arhivskog prostora.

U cilju realizacije ranije datih preporuka, neophodno je provesti aktivnosti na odgovarajućem rješavanju pitanja zakupa prostora u sjedištu, kroz planiranu realizaciju rekonstrukcije prostora ili na drugi zadovoljavajući način.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge ostvareni su u iznosu od 3.787.151 KM. Značajni troškovi odnose se na usluge medija (20.253 KM), usluge štampanja (26.273 KM), usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću (103.128 KM), usluge reprezentacije (591.469 KM), usluge primarne zdravstvene zaštite (1.094.810 KM), ugovore o djelu (89.886 KM), ugovore za privremene i povremene poslove (1.542.029 KM) i ostale nespomenute usluge i dažbine (81.813 KM).

Reprezentacija (591.469 KM): Ukupan iznos realizovanih troškova odnosi se na sjedište (106.209 KM) i DKP mrežu (485.261 KM).

Korištenje sredstava reprezentacije u Ministarstvu vrši se na osnovu internih odluka za korištenje reprezentacije u objektu i izvan objekta Ministarstva.

Ministarstvo je, u cilju realizacije preporuke iz revizorskog izvještaja, uputilo akt kojim se traži racionalizacija troškova i svrsishodno trošenje sredstava za ove namjene. Tokom revizije smo utvrdili da korištenje interne reprezentacije još uvijek nije dokumentovano na zadovoljavajući način, te da su neophodna i određena poboljšanja kod reprezentacije realizovane na službenim putovanjima.

Računi interne reprezentacije formalno su ovjereni potpisom korisnika reprezentacije, na istima nije navedena svrha nastanka reprezentacije, te se može procijeniti da se radi o svakodnevnom konzumiranju napitaka, što nije svrha reprezentacije.

Kod računa reprezentacije na službenim putovanjima upisana su obrazloženja o nastanku troška ali ista nisu potkrijepljena dodatnom dokumentacijom na osnovu koje se nedvosmisleno može zaključiti da se nastali trošak odnosi na reprezentaciju a ne na ručak ili večeru delegacije koja je upućena na službeni put.

Preporučujemo Ministarstvu da nastavi sa aktivnostima na uspostavljanju kvalitetnijeg sistema internih kontrola i osigura potpuno dokumentovanje svrhe i namjene korištenja sredstava za ove namjene.

Nabavka različitih poklona vršena je putem više direktnih sporazuma te je neophodno u Planu nabavke utvrditi godišnji iznos za poklone, i u skladu sa tim planom provesti odgovarajuće procedure.

Iz nalaza prezentiranih nakon obavljanja revizije u ambasadama i misijama BiH konstatovano je da su na računima reprezentacije uglavnom upisani svrha i povod nastanka troška, ali da se isti uglavnom odnose na troškove nastale prilikom posjete delegacija iz zemlje. ***Smatramo da ovakav način korištenja sredstava nije u funkciji obavljanja poslova koje diplomatsko-konzularno predstavništvo treba da ostvaruje u zemlji prijema te je neophodno*** racionalizovati korištenje sredstava prilikom dolaska domaćih delegacija ili koristiti mogućnost prava na reprezentaciju tih delegacija.

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Izdaci su realizovani u iznosu od 1.104.425 KM, a odnose se na zaposlene u DKP mreži u zemljama sa kojima Bosna i Hercegovina nema potpisan bilateralni sporazum o zdravstvenom osiguranju. Radna grupa koju je Ministarstvo formiralo u 2012. godini nastavila je sa radom i tokom 2013. godine, ostvareni su kontakti i saradnja sa entitetskim zavodima za zdravstveno osiguranje, ali aktivnosti nisu još okončane.

Ugovori o djelu (89.886 KM): Poslovi za koje su angažovani izvršioci putem ugovora o djelu i dalje su vrlo slični opisu sistematizovanih radnih mjesta, a odnose se slaganje i evidentiranje prispele pošte iz DKP-a, zavođenje i arhiviranje povjerljive pošte, slanje pošte putem fax-ova, poslovi sređivanja obimne dokumentacije i evidentiranje u novom el.sistemu obrade, povećan obim posla bez navođenja o kom poslu i u kom obimu je povećan i sl.

Od ukupnog broja od 28 angažovanih, u kontinuitetu od 6-12 mjeseci angažovano je 11 izvršilaca (uglavnom su to iste osobe koje su bile angažovane i prethodne godine), dok su ostali angažovani povremeno i najčešće na mjesec dana. Broj izvršilaca angažovanih u kontinuitetu manji je u odnosu na prethodnu godinu, ali uglavnom zbog toga što je izvršen njihov prijem u stalni radni odnos.

Višegodišnje ponavljanje obavljanja poslova putem ugovora o djelu ukazuje na činjenicu da takvi poslovi nisu privremenog karaktera te se ne bi trebali obavljati na ovakav način.

Mišljenja smo da je neophodno preduzeti dalje aktivnosti na smanjenju angažovanja putem ugovora o djelu za poslove stalnog karaktera i iz okvira osnovne djelatnosti Ministarstva. Također smatramo da opravdano povećanje obima posla treba rješavati alternativnim načinima, preraspodjelom poslova i zadataka ili privremenim angažovanjem na način utvrđen zakonskim odredbama.

Ugovori o privremenim i povremenim poslovima (1.542.029 KM): Izdaci se odnose na angažovanje lokalnog osoblja u zemlji prijema za obavljanje poslova tehničkih sekretara i vozača u ambasadama, konzulatima i misijama. Na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, Pravilnika o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine i saglasnosti sjedišta zaključuju se ugovori o obavljanju poslova, u kojima je utvrđena visina naknade (90% od plaće predviđenog radnog mjesta) i period trajanja (najčešće 3 mjeseca). Na osnovu nalaza iz obavljene revizije u DKP mreži može se procijeniti da postoje određeni problemi u angažovanju lokalnog osoblja u pogledu visine naknade koja je utvrđena za obavljanje tih poslova, kao i problemi u obavljanju pojedine vrste poslova (konkretno priprema finansijske dokumentacije i evidencije koje je potrebno ustrojiti u DKP. Zbog nedefinisanog statusa lokalnog osoblja isplata naknade vrši se putem blagajne, bez plaćanja poreza u zemlji prijema.

6.2. Kapitalni izdaci

Ukupni kapitalni izdaci ostvareni tokom 2013. godine iznose 345.555 KM, a odnose se na nabavku opreme (316.480 KM) i rekonstrukciju i investiciono održavanje (29.075 KM). Nabavka opreme izvršena je u sjedištu (111.951 KM) i za DKP mrežu (204.529 KM). Najznačajnije nabavke izvršene za sjedište odnose se na namještaj (8.611 KM), kompjutersku opremu (7.967 KM), opremu za prijenos podataka i glasa (16.416 KM), ostale uredske mašine (16.175 KM) i motorno vozilo (58.436 KM).

Najznačajnije nabavke izvršene za DKP odnose se na namještaj (17.326 KM), kompjutersku opremu (61.707 KM), ostale uredske mašine (17.553 KM) i motorna vozila u ambasadama u Zagrebu (38.184 KM) i Londonu (41.226 KM).

7. Bilans stanja¹¹

Ukupna aktiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 51.446.106 KM i odnosi se na novčana sredstva (9.174.562 KM), kratkoročna potraživanja (543.687 KM), kratkoročne plasmane (1.795.760 KM), finansijske i obračunske odnose sa povezanim jedinicama (234.490 KM), kratkoročna razgraničenja (3.257.769 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (36.439.937 KM) i dugoročne plasmane (28.938 KM).

Kratkoročna potraživanja (543.687 KM) odnose se na potraživanja od pravnih osoba (42.644 KM), te razna ostala potraživanja (po osnovu akontacija, potraživanja od zaposlenih, potraživanja za sumnjiva i sporna potraživanja), od čega su najznačajnija ostala potraživanja u iznosu od 265.246 KM.

Kratkoročni plasmani (1.795.760 KM): U okviru ove grupe konta najznačajniji iznosi odnose se na depozite za zakup ambasada i stanova za zaposleno osoblje u DKP mreži (1.507.318 KM).

Kratkoročna razgraničenja (3.257.769 KM): Saldo se sastoji od razgraničenih prihoda (-230.061 KM), razgraničenih rashoda (1.021.552 KM) i ostalih razgraničenja koji se odnose na najvećim dijelom odnose na negativne kursne razlike (2.464.399 KM).*

¹¹ Bilans stanja na 31.12.2013. godine prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

Ukupna pasiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 41.121.939 KM i odnosi se na kratkoročne tekuće obaveze (1.390.581 KM), obaveze prema zaposlenima (1.311.686 KM), interne finansijske odnose (12.240 KM), kratkoročna razgraničenja (1.991.114 KM) i izvore sredstava (36.416.318 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze (1.390.581 KM): Značajnije obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima (1.164.854 KM) i obaveze prema fizičkim licima (223.358 KM).

Kratkoročna razgraničenja (1.991.114 KM): Saldo iskazanih obaveza sastoji se od razgraničenih rashoda (156.532 KM) i pozitivnih kursnih razlika (1.834.582 KM)*.

*Iskazana salda aktive i pasive prikazana su u obrascu Bilans stanja koji je sastavni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta. Ministarstvo je na osnovu glavne knjige koja je izvučena iz ISFU sistema 24.02.2014.godine sačinilo godišnji izvještaj. Nakon toga je Ministarstvo finansija i trezora BiH isknjižilo kursne razlike iz glavne knjige Ministarstva. Isknjižene su kursne razlike na pozicijama kratkoročnih razgraničenja u aktivi (2.464.418 KM) i u pasivi (1.834.582 KM) te se podaci iz glavne knjige koja je izvučena u toku obavljanja revizije ne slaže sa podacima iz bilansa stanja. Prema informacijama koje su nam prezentirane, u Ministarstvu ne znaju na koji način je izvršeno knjiženje, niti su dobili instrukciju za korekciju obrasca koji je sastavni dio godišnjeg izvještaja.

- **Popis sredstava, obaveza i potraživanja**

Na osnovu aktivnosti koje je Ministarstvo preduzelo za obavljanje popisa mogu se konstatovati određena poboljšanja, naročito kad je u pitanju popis stalnih sredstava. Ministarstvo je u toku godine formiralo vanrednu komisiju za utvrđivanje stanja potraživanja i obaveza koja je utvrdila iz čega se sastoje određena salda na kontima. Međutim, i pored toga su u zapisnicima komisija za potraživanja i obaveze navedene konstatacije da komisija nije mogla utvrditi stvarno stanje potraživanja i obaveza na dan 31.12.2013. godine jer nije dostavljena sva dokumentacija iz DKP-a.

Ministarstvo je formiralo Centralnu komisiju za popis i četiri komisije za sjedište. U svim DKP-ovima su formirane komisije za popis i pojedinačni izvještaji su dostavljeni Centralnoj komisiji. Bilo je kašnjenja prilikom dostavljanja izvještaja iz DKP-ova u odnosu na zadane rokove tako da je kasnila i izrada finalnog izvještaja.

Popis stalnih sredstava: Tokom obavljanja popisa komisija je utvrdila da ima više stalnih sredstava kojima nedostaju inventurni brojevi, da postoje sredstva koja su ustupljena drugim institucijama, da je određen broj sredstava pokvaren, te da je dio namještaja koji je polomljen i izbačen iz upotrebe rashodovan prije popisa. Za stalna sredstva koja su obuhvaćena prethodnim konstatacijama komisije preduzete su odgovarajuće radnje i utvrđeni prijedlozi i odluke za knjiženje. Također je utvrđeno da su viškovi i manjkovi nastali kao posljedica prebacivanja sredstava iz sjedišta u DKP i obrnuto ili iz jednog u drugi DKP bez provođenja odgovarajućih promjena u knjizi stalnih sredstava (nije stvarni višak i manjak već je izvršeno samo preknjižavanje lokacija) i sl.

Komisija za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem je na osnovu dostavljenih izvještaja iz DKP mreže konstatovala višak stalnih sredstava u pojedinim DKP koji se uglavnom odnose na donacije. Uknjiženje ovih stalnih sredstava je izvršeno po procijenjenoj vrijednosti dok su stalna sredstva dobivena sukcesijom popisana naturalno i trebaju biti uknjižena po procijenjenoj vrijednosti u toku 2014. godine.

Centralna komisija je dala preporuke koje se odnose na: utvrđivanje uzroka manjka i odgovornosti u sjedištu i pojedinim DKP-ima, rješavanje problema obilježavanja stalnih sredstava, obavljanje procjene umjetničkih slika u sjedištu i stalnih sredstava od sukcesije u Otavi, analizu voznog parka u DKP-ima, odstranjivanje i uništenje otpisanih osnovnih

sredstava iz sjedišta i DKP-ima i prijedlog za formiranja komisije za praćenje i realizaciju svih preporuka Centralne komisije.

I u toku 2013. godine smo uočili da postoji problem u procedurama prijema i evidentiranja nabavljenih stalnih sredstava u Ministarstvu, što je također konstatovano i u zapisnicima komisije za popis sredstava. Navedeni nedostaci naročito su izraženi kod stalnih sredstava u DKP mreži čiji se unos u pomoćnu knjigu stalnih sredstava (Modul u MFT) vrši na osnovu ADI fajla i dokumentacije vezane za izbor dobavljača, odnosno odluke o izboru dobavljača ili odluke o dodjelu ugovora, a ne na osnovu fakture i otpremnice kao potvrde da je sredstvo zaista nabavljeno i stavljeno u upotrebu. Doneseno je Uputstvo o internim procedurama prijema, označavanja, stavljanja u upotrebu i evidentiranja novonabavljenih stalnih sredstava od 07.11.2013. godine. Obzirom da je isto doneseno tek krajem godine, efekti u regulisanju ove oblasti i primjene u praksi mogu se očekivati tek u 2014. godini.

Popis potraživanja i obaveza: Sačinjeni su posebni izvještaji komisije za sjedište i DKP mrežu u čijem prilogu su tabelarni pregledi potraživanja i obaveza. Komisija je u izvještaju o popisu za sjedište konstatovala da nije bilo moguće utvrditi stvarno stanje obaveza i da je u prilogu izvještaj o neplaćenim obavezama. Slična situacija je i sa potraživanjima, za koja je navedeno da nisu dostavljene knjigovodstvene isprave na osnovu kojih je moguće utvrditi stvarno stanje. U izvještaju o popisu obaveza i potraživanja DKP-a navedeno je da je komisija utvrđivala stvarno stanje isključivo na osnovu dostavljenih kopija knjigovodstvenih isprava i da nije mogla utvrditi stvarno stanje u DKP-ima za koje nisu dostavljene odgovarajuće knjigovodstvene isprave. Komisija je konstatovala da dostavljeni izvještaji o popisu obaveza odgovaraju knjigovodstvenoj evidenciji kod četiri DKP-a, a izvještaj o popisu potraživanja odgovara kod tri DKP-a. Za ostala DKP-a postoje značajna odstupanja stvarnog stanja po dostavljenim izvještajima u odnosu na knjigovodstveno stanje.

Popisom sredstava obaveza i potraživanja obuhvaćen je **popis bjanko stikera viza i obrazaca putnih listova**. Kao i prethodne godine, izvršen je fizički popis i utvrđeno stanje po serijskom broju i ukupna količina u sjedištu, a stanje po DKP-ima je preuzeto iz pojedinačnih izvještaja. S obzirom da je izvršeno samo fizičko brojanje bjanko obrazaca te se ne navodi da li je izvršeno sravnjenje sa evidencijama na osnovu kojih se može potvrditi tačnost popisa, smatramo da nisu okončane sve aktivnosti na utvrđivanju stvarnog stanja. Upoznati smo da je 01.06.2013. godine izvršen popis stikera na zalihama u sjedištu i da je formirana pomoćna evidencija koja sadrži ukupan broj popisanih stikera na taj dan, što ne predstavlja sveobuhvatnu evidenciju i podlogu za sravnjenje popisanih obrazaca.

Neophodno je nastaviti sa daljim aktivnostima na usklađivanjau stvarnog i knjigovodstvenog stanja potraživanja i obaveza, kroz provođenje kontinuiranog raščišćavanja evidentiranih stanja te osiguranjem relevantne dokumentacije na osnovu koje se može potvrditi stvarno stanje potraživanja i obaveza.

8. Javne nabavke

Na osnovu prezentiranog pregleda provedenih postupaka konstatovali smo da je, kao i ranijih godina, proveden veliki broj postupaka koji se odnose na nabavku roba i usluga za DKP. Pravilnikom o internim procedurama u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova u sjedištu MIP BiH i diplomatsko-kozularnim predstavništvima BiH¹², utvrđeno je da prikupljene ponude za nabavku u DKP-ima dostavljaju komisiji za javne nabavke u sjedište radi davanja preporuke o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Svi postupci provedeni za DKP se prikazuju kao pregovarački postupci bez objave, a nabavke se odnose na usluge prijevoza ličnih stvari

¹² Službeni glasnik BiH broj 91/12 od 12.11.2012. godine

zaposlenih brodom, usluge procjene vrijednosti objekata dobijenih sukcesijom, usluge održavanje zgrada, opreme i vozila i nabavke iz kapitalnih izdataka (namještaj, oprema i vozila).

Plan javnih nabavki donesen je samo za četvrti kvartal pa se preporuka o potrebi planskog pristupa javnim nabavkama ne može smatrati realizovanom, niti se može potvrditi da su nabavke realizovane u predviđenim rokovima (detaljno su planirane samo nabavke koje će se realizovati na teret kapitalnih izdataka).

Ministarstvo je krajem 2012. i početkom 2013. godine pokrenulo postupke za nabavku roba i usluga koje su uobičajene u poslovanju Ministarstva i za koje smo prethodnih godina konstataovali kašnjenje u provođenju ili da nisu uopće provedene. Nabavke za uredski materijal, usluge kamionskog prijevoza ličnih stvari, usluge tekućeg održavanje motornih vozila i avio karte pokrenute su putem otvorenog postupka i okončane su u maju, junu i julu:

- Nabavka uredskog materijala pokrenuta je u decembru 2012. godine, a predmet nabavke je podijeljen u tri lota. Nakon žalbe ponuđača koju je Ured za razmatranje žalbi odbio kao neosnovanu Ministarstvo je u maju 2013. godine zaključilo ugovore sa izabranim dobavljačima za uredski materijal (83.163 KM), za zastave BiH (12.413 KM) i tonere (36.070 KM);
- Postupak nabavke usluga kamionskog prijevoza pokrenut je u 2012. godini i zbog nedovoljnog broja pristiglih ponuda (dvije) je poništen. U drugom postupku je samo jedan ponuđač preuzeo tendersku dokumentaciju i dostavio ponudu. Na osnovu prethodnog iskustva sa istom nabavkom, poteškoće i nemogućnost dobijanja dovoljnog broja ponuda, poništenje i objavljivanje u Službenom glasniku, kao i nepostojanje diskriminatornih odredaba tenderske dokumentacije data je preporuka za zaključivanje ugovora. Sa ponuđačem je u junu 2013. godine sklopljen ugovor na godinu dana u vrijednosti od 100.000 KM;
- Za usluge održavanja vozila Ministarstvo je u februaru pokrenulo proceduru izbora dobavljača otvorenim postupkom u pet lotova, za vozila WV, Audi, Škoda, Ford i Volvo. Ukupno 12 ponuđača je preuzelo tendersku dokumentaciju, a u roku su dostavljene 4 ponude od kojih su dvije odbijene kao tehnički nezadovoljavajuće. Ni u jednom lotu nije dostavljen dovoljan broj ponuda. Komisija je obzirom na ranija iskustva prilikom izbora dobavljača za ove usluge ocijenila i dala preporuku da se nastavi procedura za dva lota. Sa izabranim ponuđačem potpisan je dvogodišnji okvirni sporazum u julu 2013. godine na iznos od 120.000 KM.

I pored određenih poboljšanja utvrdili smo nedostatke koji se odnose na sljedeće:

- Postupak nabavke avio karata započet je u januaru 2013. godine, ali zbog ponavljanja postupka izbor dobavljača nije izvršen do kraja godine. Nabavka avio karata je u periodu provođenja postupka vršena od dobavljača kome je istekao ugovor i od dva dobavljača sa kojima nisu bili potpisani ugovori ni u ranijem periodu.
- Zbog nepostojanja planskog pristupa nabavkama vršena je nabavka auto guma i poklona kroz više odvojenih direktnih sporazuma. Mada ukupan iznos nabavki nije prešao vrijednost direktnog sporazuma, smatramo da nabavku iste vrste robe ili usluga treba provoditi kroz jedan postupak. Osim toga, prema Pravilniku o internim procedurama u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova, uslov za provođenje takvih nabavki je da se radi o nabavci koja je neophodna i hitna za nesmetano izvršavanje povjerenih poslova, što u pomenutim nabavkama nije slučaj.
- Nedostatak elemenata za potpuno osiguranje pravične konkurencije utvrdili smo kod **nabavke vozila**. Nabavka je izvršena za potrebe sjedišta, kroz postupak konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda koji je upućen na četiri adrese. Dostavljene su tri ponude za vozilo istih karakteristika, na osnovu čega se može zaključiti da postoji mogućnost preferiranja određene vrste vozila (Audi A4).

Od značajnijih nabavki realizovanih u sjedištu, postupcima interne revizije obuhvaćene su procedure provedene putem pregovaračkog ili konkurentskog postupka za nabavku usluge migracije e-mail servera (16.380 KM), nadogradnju telefonske centrale (76.464 KM), uređenje enterijera dijela zgrade (11.866 KM) i nabavku uređaja za zaštitu e-maila (25.092 KM). U izvještajima interne revizije nisu konstatovane nepravilnosti za navedene nabavke.

Neophodno je nastaviti sa aktivnostima na daljem poboljšanju procesa javnih nabavki.

9. Prihodi

U glavnoj knjizi Ministarstva prikazani su prihodi u iznosu od 10.806.770 KM, od čega se iznos od 575.501 KM odnosi na sredstva donacije, a iznos od 10.231.174 KM po osnovu naplate takse. Najznačajniji iznosi prihoda odnose se na prihode od putnih isprava (6.276.118 KM), izjava za odricanje od državljanstva (538.833 KM), uvjerenja, sprovodnica, izvoda (240.084 KM), zahtjeva za otpust (843.188 KM), pasoških knjižica (1.257.509 KM) i vanredne prihode (131.042 KM). Prihodi se odnose na naplatu konzularnih taksi.

S obzirom na broj DKP-a u kojima se obavlja naplata takse, te imajući u vidu ranije konstatovane nedostatke u funkcionisanju sistema internih kontrola kada je u pitanju naplata taksi, smatramo da se ovom procesu treba posvetiti više pažnje.

10. Ostalo

• Poslovanje ambasada, konzulata i misija

U toku obavljanja prethodne revizije izvršena je revizija u ambasadama BiH u Briselu, Hagu, Rimu i Londonu, misijama BiH-pri NATO u Briselu i pri OUN u Ženevi.

Sa nedostacima i preporukama za unapređenje poslovanja pomenutim DKP-a pismom smo obavijestili Ministarstvo. U pismu su navedene preporuke za čije su rješavanje neophodne aktivnosti u DKP-ima ali i u sjedištu Ministarstva.

Naša zapažanja se odnose na sljedeće:

- **Sistem internih kontrola:** Jedan broj DKP-a nije osiguralo pomoćne evidencije o ulaznim fakturama, službenim putovanjima i korištenju službenih vozila (ambasade u Londonu i Rimu, misija u Ženevi). Također smo utvrdili da je finansijsko poslovanje neažurno i da nije uspostavljen sistem praćenja izvršenja budžeta (ambasada u Rimu); uz ugovore o zakupu rezidencije nisu prezentirane saglasnosti sjedišta (ambasada u Hagu); ugovori o zakupu nisu prevedeni na domaći jezik i nije pribavljeno mišljenje Pravobranilaštva BiH (ambasada u Rimu); saglasnosti sjedišta za zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima su pribavljene u periodu trajanja ugovora, a ne prije zaključenja ugovora (misija u Ženevi). Evidencija-knjiga ulaznih faktura, osim što je jedna od pomoćnih knjiga utvrđenih Pravilnikom o računovodstvu, može poslužiti kao popratni dokument prilikom dostavljanja računa u sjedište ili drugi DKP na knjiženje i na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi da li je određen dokument dostavljen na knjiženje. S obzirom da je u sjedištu uspostavljen sistem za praćenje korištenja službenih vozila, nepostojanje evidencija u DKP-ima onemogućava pravovremeno dostavljanje podataka i informaciju o korištenju vozila na nivou Ministarstva. Kako su tokom prethodne i ove godine izvršena značajna rotiranja zaposlenih u DKP-ima, te imajući u vidu različito stručno znanje osoba koje obavljaju

navedene poslove ili vrše pripremu dokumentacije, nismo upoznati da li su zaposleni na odgovarajući način upoznati sa potrebom vođenja pomenutih evidencija.

- **Praćenje izvršenja budžeta:** Ministarstvo je dostavilo instrukcije o realizaciji troškova do iznosa odobrenog budžeta. Na osnovu podataka o izvršenju budžeta za period koji je bio predmet revizije, uočili smo da je u određenom broju DKP izvršenje pojedinih izdataka veće od iznosa odobrenog budžeta. Prema obrazloženjima, tako nastala prekoračenja su posljedica aktivnosti sjedišta (npr. nalozi za službena putovanja koji su ispostavljeni u sjedištu radi odlaska zaposlenih na službu u DKP ili odlaska članova njihovih porodica) ili su posljedica aktivnosti koje nisu bile poznate u momentu planiranja budžeta. Internim instrukcijama nisu riješena pitanja u vezi sa evidentiranjem troška u iznosu većem od odobrenog, u smislu potrebe pribavljanja pojedinačnog odobrenja iz sjedišta, usmenog ili pismenog. Osim toga, uočili smo da se troškovi različito tretiraju u glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama ambasada za koje se knjiženje obavlja u sjedištu, zbog čega su također pojedine pozicije različite u odnosu na odobreno.
- **Stalna sredstva:** U periodu obavljanja revizije (oktobar 2013. godine) koristili smo zadnji izvještaj o popisu sredstava, dakle popis izvršen na dan 31.12.2012. godine. Za navedeni popis smo u izvještaju o obavljenju reviziji konstatovali određene nedostatke i potrebu promjene koncepta popisa, naročito potraživanja i obaveza. Utvrdili smo da u nekim DKP-ima sredstva nisu označena inventurnim brojevima i da fizički nisu uništena sredstva koja su otpisana i isknjižena iz evidencije stalnih sredstava.
- **Blagajničko poslovanje:** Proces blagajničkog poslovanja uglavnom je zadovoljavajući, osim u ambasadi u Rimu gdje je utvrđeno često prekoračenje utvrđenog blagajničkog maksimuma i isplate računa koji su mogle biti isplaćene žirnim putem. Također smo uočili da u ambasadama i misijama u kojima sistematizacijom nije predviđeno radno mjesto za obavljanje računovodstvenih poslova nije definisano ko je zadužen za vođenje blagajne i sačinjavanje blagajničkih izvještaja (npr. u ambasadi u Londonu te poslove vrši ambasador, u misiji u Ženevi isplatu vrši ambasador a osoba zadužena za računovodstvene poslove sačinjava blagajnički dnevnik i knjiži blagajnu) kao i da ima slučajeve da blagajnu nije potpisao nadležni (ambasada u Hagu).
- **Potraživanja i obaveze:** U DKP-ima nemaju informacije o tome iz čega se sastoje salda pojedinih bilansnih pozicija kao što su potraživanja od organa (misija pri NATO u Briselu), potraživanja po osnovu akontacija za službeni put (ambasada u Briselu, misija pri NATO u Briselu), depozita (misija pri NATO u Briselu, misija pri OUN u Ženevi), kursne razlike. Radi se uglavnom o kontima čija salda su evidentirana kao početna (akontacije, depoziti) ili se knjiženje vrši u sjedištu Ministarstva (kursne razlike) i u Ministarstvu finansija i trezora BiH (potraživanja od organa).
- **Ekonomska diplomatija:** Opći utisak je da ima prostora za unapređenje ekonomske diplomatije ali bi trebalo kreirati jasnu viziju i strategiju kako i na koji način organizovati ekonomsku diplomatiju, što bi trebao biti zadatak u prvom redu sjedišta ministarstva u saradnji sa svim drugim relevantnim institucijama. Također, treba poboljšati saradnju-koordinaciju između sjedišta ministarstva i ambasada kao i mnogih drugih institucija BiH koje imaju dodira sa ekonomijom BiH (FIPA, VTK, entitetske vlade itd.), te ustrojiti odgovarajuće baze podataka sa informacijama koje su interesantne za strana ulaganja tako da iste budu dostupne zainteresovanim stranama.

Pored pomenutih DKP-a, postupcima obavljenim u završnoj reviziji obuhvatili smo ambasade u Atini i Budimpešti i misiju u Strazburu. Pomenuti DKP-i dostavljaju dokumentaciju na knjiženje u sjedište te smo testiranjem dokumentacije konstatovali sljedeće:

- Na osnovu rješenja o plaći u kojima je navedeno od kada se ista primjenjuju može se primijetiti da su dva zaposlena na radu u DKP-u od 2009. godine. Kako nam tokom revizije nisu prezentirana rješenja o upućivanju u DKP, ne možemo potvrditi da li se

- radi o izuzecima koji su predviđeni odlukom Ministarstva o uslovima i načinu upućivanju zaposlenih na rad u DKP (istom je predviđeno da rad u DKP-u traje 3 godine),
- Dokumentacija koja se dostavlja nije prevedena, a na osnovu upisanog obrazloženja i vrste troška koji se upisuje u DKP-u vrši se knjiženje u sjedištu. Dostavljeni ugovori o zakupu poslovnog prostora, rezidencija i zdravstvene zaštite su na jeziku zemlje prijema, prevodi za iste nisu prezentirani tako da se nismo mogli uvjeriti da li ih Ministarstvo posjeduje. Odredbe kao što su visina zakupa, iznos depozita, način uplate sadržani su u odluci sjedišta o zakupu,
 - Iz dokumentacije se može zaključiti da se i u ovim DKP-ima ne vodi knjiga KUF-a, kao ni blagajna u misiji u Strazburu (gotovinske isplate za obavljanje održavanja čistoće i obavljanje privremenih poslova pravdaju se izjavama koju potpisuje angažovana osoba).

Popis sredstava, potraživanja i obaveza posmatran je kao cjelovit proces, te su nalazi o popisu za navedene DKP sumirani u tački Popis sredstava, potraživanja o obaveza.

• Donacije

Donacija u iznosu od 575.501 KM realizovana je za pokriće dijela troškova Ambasada BiH u Abu Dabiju, Ankari i Kuvajtu. Iz sredstava donacije finansirani su izdaci za neto plaće (165.564 KM), naknade zaposlenim (197.770 KM) i unajmljivanje prostora (212.167 KM).

Izdaci realizovani iz primljene donacije uključeni su u zbirni obrazac 2 - Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, ali se ne prikazuju u posebnom obrascu kao program posebnih namjena. Prema usmenim informacijama, u kontaktu sa Ministarstvom finansija i trezora BiH još uvijek nije definisan adekvatan način praćenja programa posebnih namjena, što je revizija i ranije konstatovala.

U saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH potrebno je riješiti pitanje evidentiranja izdataka iz donacije i iskazivanje u finansijskim izvještajima.

• IT revizija

Ministarstvo ima kompleksan i prostorno raspoređen informacioni sistem koji se sastoji od više fizički i logički odvojenih segmenata, sa različitim tipovima komunikacija i baza podataka. Nastavljeno je provođenje započetih aktivnosti u 2012. godini kao i dijela planiranih aktivnosti u 2013. godini. Realizovane su 4 preporuke iz prethodne godine, u toku je realizacija za 4 preporuke, a 3 preporuke nisu realizovane.

Budžetska sredstva u 2013. godini su osigurana i realizovana, ali tražena sredstva od strane Odsjeka za informatiku i komunikacije za 2014. godinu nisu odobrena, što izaziva određene rizike sa aspekta funkcionalnosti i održivosti informacionog sistema, a svakako sprječava mogućnost daljeg razvoja istog. Odsjek za informatiku i telekomunikacije djelimično je popunjen stručnim kadrovima, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na pozicije sa visokom spremom. Revizijom je utvrđeno da je kreirana strategija razvoja informacionog sistema, a da je u toku implementacija plana bezbjednosti sistema. Još uvijek nisu kreirani detaljni opisi podsistema i cjelokupnog sistema. Odsjek za informacioni sistem i komunikacije je uspio proširiti i unaprijediti informacioni sistem. Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane tokom 2013. godine su projekat modernizacije virtualizacijom postojećih segmenata informacionog sistema i novi sistem za akviziciju biometrijskih podataka u DKP. Sistem za upravljanje dokumentima je unaprijeđen aplikacijom za evidentiranje službenih vozila u sjedištu i DKP mreži. Postojeći e-mail serveri i servisi, kao i domen kontroleri su migrirani na novu platformu koja je ujedno i virtualizovana. Ministarstvo koristi licenciran Microsoft softver na radnim

stanicama i serverima, ali ne koristi licenciran antivirusni softver Endpoint Protection. Implementirani su hardverski uređaji za zaštitu e-mail sistema tako da nije obnovljen ugovor za ranije antivirusno rješenje e-mail sistema.

Sistem VoIP je implementiran ali trenutno petnaest DKP-a koja se nalaze u pomenutom sistemu ne komunicira ovim putem. Kao obrazloženje je naveden nedostatak VoIP telefona. Za potrebe nabavke VoIP telefona potrebna su minimalna sredstva koja Ministarstvo nije uspjelo osigurati. Istovremeno, za troškove fiksne telefonije, Ministarstvo izdvaja značajna sredstva, daleko veća od sredstava potrebnih za nabavku VoIP telefona.

U cilju unapređenja postojećeg informacionog sistema dajemo sljedeće preporuke¹³:

- ***Na osnovu analize znavljanja postojećeg hardvera vršiti pravovremeno znavljanje računarske i serverske opreme,***
- ***Neophodno je planirati i osigurati sredstva za vitalne dijelove informacionog sistema kako bi se izbjegli rizici od nefunkcionisanja istog,***
- ***Razmotriti potrebe i mogućnosti daljeg popunjavanja Odsjeka za informatiku i telekomunikacije, radi kvalitetnijeg održavanja i daljeg razvoja sistema.***
- ***U skladu sa usvojenom strategijom razvoja informacione tehnologije, vršiti dalje unapređenje informacionog sistema.***
- ***Kreirati analizu rizika poslovnih procesa u informacionom sistemu Ministarstva, te na osnovu iste provesti preventivne i korektivne mjere za smanjenje rizika.***
- ***Kreirati i usvojiti plan bezbjednosti sistema u skladu sa standardom ISO 27001. Usvojiti Disaster Recovery procedure i omogućiti periodično provođenje postupka testiranja ispravnosti rezervnih kopija kako bi povećali nivo sigurnosti rada informacionog sistema.***
- ***Nastaviti projekat izgradnje i povezivanja informacionih sistema diplomatsko-konzularnih predstavništava u skladu sa planom.***
- ***Iskoristiti pogodnosti ESA ugovora i razmotriti uvođenje sistema za prijenos multimedijalnih signala baziranog na Microsoft Lync Serveru.***
- ***Kroz postojeći ESA ugovor realizovati pravo na korištenje Microsoft Endpoint Protection antivirusnih licenci.***
- ***Kroz proces planiranja osigurati sredstva za nabavku VoIP telefona za petnaest DKP-ova gdje su osigurani drugi tehnički preduslovi za implementaciju VoIP usluge, te tako uštediti značajna budžetska sredstva.***

¹³ Novim preporukama obuhvaćene su ranije date preporuke za koje smo ocijenili da su u toku ili nisu realizovane

11. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo obavještenje da nema komentara na Nacrt izvještaja za 2013. godinu, tako da ovaj Izvještaj predstavlja konačan izvještaj bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o reviziji za 2013. godinu.

Vođa tima za finansijsku reviziju

Snježana Baštinac, viši revizor

Članovi tima:

Fatima Mehanović, revizor

Ivana Vujević, pomoćni revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Miro Galić, viši revizor

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta:

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	51.110.000	0	51.110.000	49.385.874	97
Bruto plaće i naknade	24.169.000		24.169.000	23588472	98
Naknade troškova zaposlenih	11.168.000		11.168.000	10637016	95
Putni troškovi	1.575.000	-70.000	1.505.000	1343419	89
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	1.271.000		1.271.000	1185072	93
Izdaci za energiju i kom. usluge	1.770.000	-120.000	1.650.000	1575750	96
Nabavka materijala	407.000		407.000	374964	92
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	688.000	50.000	738.000	737840	100
Unajmljivanje imovine i opreme	5.111.000		5.111.000	4936562	97
Izdaci za tekuće održavanje	562.000	140.000	702.000	699616	100
Izdaci za osiguranje	590.000		590.000	520012	88
Ugovorene i druge posebne usluge	3.799.000		3.799.000	3787151	100
2. Kapitalni izdaci	950.000	138.145	1.088.145	345.555	32
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	200.000	138.145	338.145	316480	94
Nabavka ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i invest.održavanje	750.000		750.000	29075	4
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	3.919.660	3.919.660	362.734	9
		3.919.660	3.919.660	362734	9
5. Novčane donacije	595.000	0	595.000	575.501	97
	595.000		595.000	575501	97
Ukupno (1+2+3+4+5)	52.655.000	4.057.805	56.712.805	50.669.664	89

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana_____2014. godine.

Ministar:

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine

Naziv institucije: Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Tabela II

Opis	31.12.2012	31.12.2013.	Index 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	12.178.430	15.006.169	123
Novčana sredstva	7.760.690	9.174.562	118
Kratkoročna potraživanja	460.083	543.687	118
Kratkoročni plasmani	1.882.500	1.795.760	95
Interni finansijski odnosi	198.025	234.390	118
Zalihe	0		
Kratkoročna razgraničenja	1.877.133	3.257.769	174
2. Stalna sredstva	37.523.037	36.439.937	97
Stalna sredstva	49.894.227	49.677.819	100
Ispravka vrijednosti	12.400.126	13.266.820	107
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	37.494.100	36.410.999	97
Dugoročni plasmani	28.937	28.938	100
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	49.701.468	51.446.106	104

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	4.671.414	4.705.620	101
Kratkoročne tekuće obaveze	1.381.457	1.390.581	101
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	704.014	1.311.686	186
Interni finansijski odnosi	18.027	12.240	68
Kratkoročna razgraničenja	2.567.916	1.991.114	78
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obaveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	37.494.100	36.416.318	97
Izvori sredstava	37.494.100	36.416.318	97
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	42.165.514	41.121.939	98
------------------------------	-------------------	-------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana _____ 2014. godine

Ministar:

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2013. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/12), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva finansija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1712 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2013. godinu (Službeni glasnik BiH broj 100/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Ministar

Zlatko Lagumdžija